

E-knihy a knihovny

VISK₂ v JČVK / 2013
Eva Měřínská, eva.merinska@mkta.cz

Plán

2. den

- Čtečky a čtecí zařízení
- Kde sehnat e-knihu
  - Databáze, volná díla, e-shopy, autoři, půjčovny e-knihy (?)
- Právní aspekty
- Zkušenosti knihoven
  - Zahraniční
  - Domácí
- Jak vyrobit e-knihu
- Dotazy a odpovědna

Tip na knihu (studijní)

- E-knihy v českých knihovnách

- Kniha Elektronické knihy v českých knihovnách vznikla jako výstup několika aktivit projektu PARTSIP. Reflektuje **technologickou stránku** vývoje elektronických knih, ale soustředí se i na **politické a ekonomické aspekty** zavádění elektronických knih do českých knihoven.
- Autorský kolektiv: Mgr. Martin Hanák, Mgr. Věra Jurmanová Volemanová, PhDr. Martin Krčál, DiS., Mgr. Jan Kříž, Ing. Jan Mach, Ing. Jiří Pavlík, Mgr. Antonín Pokorný, DiS.
- Vydáno: 2012

Čtečky

- Softwarové aplikace
  - Různé utility do prohlížečů
  - EPUBReader, FBReader, ...
- Hardwarová zařízení
  - Kindle
  - Sony
  - Jinke Hanlin
  - Cybook Bookeen
  - Wooky (česká!)
- [PaperTabs](#)

Čtečky a tablety

- E-ink / LCD
- Podsvícení
- Ovládní – tlačítka, klávesnice, dotyk
- Monofunkční / polyfunkční
- Jak získat obsah
  - Stahování online
  - Nahrávání offline
- Formáty

E-kniha vs. P-kniha (D. Dočekal)

Papírová kniha	Elektronická kniha
Mohu ji číst kdekoliv a kdykoliv, tedy pokud ji mám u sebe	V řadě případů je možné ji číst jenom na zařízení, pro které jsem si ji koupil
Mohu ji komukoliv půjčit nebo dát a nikdo mě nebude vinit z porušování autorských práv	Jenom málokdy je možné koupenu (DRM) knihu někomu půjčit či dát
Vytvořit si kopii knihy není úplně jednoduché a levné a kopie není shodná s originálem	Vytvořit kopii je jednoduché, nic to nestojí (pokud mi to tedy nezamezuje DRM) a jde o věrnou kopii
Pokud knihu ztratím, musím si koupit novou	Pokud knihu ztratím, je velká pravděpodobnost, že si ji prostě stáhnou znovu
Počet knih, které si mohu někam vzít s sebou, je hodně omezen.	Do čtečky či počítače se vejdu tisícinásobky toho, co do kufru či knihovny
Do knihy mohu psát poznámky, ale knihu tím ničím a nelze je měnit	Dobré čtečky umožňují anotace i další pokročile možnosti práce s obsahem
V knize nelze hledat, v omezené podobě maximálně poslouží rejstřík či obsah	V knize (a knihách, co mám) lze hledat
Pokud chci někomu poslat citaci z knihy, musím to přepsat nebo dostat do počítače jinak	Z knihy v počítači lze poslat citaci komukoliv, pokud to program neumí, stále je možné sejmut obrazovku
Klasickou knihu lze číst i tam, kde slovo „civilizace“ nic neznamená	Elektronická kniha je závislá na hardware a elektřině
Čtení klasické knihy je vizuální i hmatový proces	Elektronická kniha je silně neosobní
Klasickou knihu si mohu půjčit v knihovně	Knihovny elektronické knihy zatím moc půjčovat neumí, byť se to liší podle místa kde žijete
Získat vzácný či starý archivní tisk je velmi složité až nemožné	V elektronické knihovně je teoreticky možné získat cokoli (a Google Books se o něco takového snaží)
Z klasické knihy nelze „odskakovat“ na další knihy ani témata online	Elektronickou knihu je možné propojit s dalšími knihami i online světem
Knihy jsou pouze papír	Elektronická kniha může být interaktivní, může obsahovat zvuk či video
Novější verzi knihy si musím koupit	Novější verzi knihy možná získám zdarma
Knihu můžete do knihkupectví vrátit a dostat zpět peníze	Vrácení koupené e-knihy zpravidla není možné
Knihu si můžete před zakoupením prohlédnout či přečíst	Z e-knihy občas můžete vidět pár vybraných stránek
Překlad? Jenom se slovníkem a poctivým hledáním	Překlad je dnes jenom otázka toho, kdy se čtečky dostatečně dobře propojí s (třeba) Google Translate
Číst knihy stojí pouze peníze za nákup knihy	Čtečka e-knih je zpravidla drahá, samotné knihy mají ceny velmi různorodé

Kde sehnat e-knihu

- E-shopy
  - Běžné knižní e-shopy - Kosmas
  - Palmknihy, eReading
  - eBookEater
- Databáze
  - Ebsco
  - Anopress

Právní aspekty

- Autorský zákon: Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů
- Magická hranice 70 let
- E-knihu podle AZ nemohu prodat, půjčit ani darovat a to ani se čtečkou
- DRM
- Lze e-knihy půjčovat v knihovnách? Ano, ale...
- [E-learning o AP](#)

Zkušenosti knihoven

- Zuzana Hájková

Jak vyrobit e-knihu

- Zuzana Hájková

Co mohou české knihovny

- Půjčovat čtečky (otázka PROČ?)
- Na čtečkách nabízet legálně pořízené knihy
  - Prezenčně
  - Absenčně na základě licenční smlouvy
- Informovat o trhu s e-knihami
- Nabízet odkazy na legální e-knihy
- Digitalizovat regionální literaturu
- Podpořit místní autory

Dotazy

- Děkuji za pozornost.